II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 7 juli 1993

betreffende het voornemen van de Italiaanse Regering om steun te verlenen aan de keramische industrie van Latium

(Slechts de tekst in de Italiaanse taal is authentiek)

(93/508/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Na belanghebbenden overeenkomstig genoemd artikel te hebben aangemaand hun opmerkingen kenbaar te maken,

Overwegende hetgeen volgt :

I

De Italiaanse regio Latium heeft bij Regionale Wet nr. 90 van 14 december 1990 (1) een steunregeling voor de keramische industrie ingevoerd. Artikel 1 van die wet maakt het mogelijk dat, om de tewerkstelling te steunen en de lokale traditie in de streek van Civita Castellana, Fabrica di Roma, Gallese, Corchiano, Castel Sant'Elia, Nepi, Faleria, Stimigliano, Cittaducale, Forano en Castel S. Angelo te stimuleren en verder tot ontwikkeling te brengen, een reclamecampagne voor keramisch sanitair, vaatwerk en tegels, welke worden vervaardigd door bestaande bedrijven die hun fabrieken in bovengenoemde regio hebben, wordt gefinancierd. Nadere bijzonderheden van de voor steun in aanmerking komende produkten zijn door de regering van de regio vastgesteld.

In artikel 2 van Regionale Wet nr. 90 wordt bepaald dat voor investeringen die nodig zijn om aan deze eisen te voldoen, steun kan worden verleend door de regionale regering in de vorm van subsidies tot 25 % van de voor steun in aanmerking komende uitgaven. In artikel 3 wordt aangegeven dat een begroting van 1 000 miljoen lire beschikbaar is voor de reclamecampagne en 5 000 miljoen lire voor investeringen.

Besluit nr. 1468 van de regionale regering van Latium van 3 maart 1992 stelt de eisen vast waaraan voor steun in aanmerking komende produkten in de zin van punt 2 van artikel 1 van Regionale Wet nr. 90 moeten voldoen. Het eerder genomen Besluit nr. 11944 van 17 december 1991 bepaalde dat de voor steun in aanmerking komende kosten de kosten van leasing en afschrijving op investeringen voor ten hoogste drie jaar, alsmede de uitgaven voor advisering, de invoering van kwaliteitssystemen alsmede voor opleidingskosten en bepaalde exploitatiekosten omvatten. Alle voor steun in aanmerking komende kosten moeten verband houden met de doelstellingen van de invoering van bedrijfskwaliteitssystemen, procesinnovatie om de kwaliteit te verbeteren en diensten voor kwaliteitsverbetering of -controle van het uitgangsmateriaal, het produktieproces en de produktie. De steun wordt verleend in de vorm van een subsidie van ten hoogste 25 % van de voor steun in aanmerking komende uitgaven, met een maximum van 300 miljoen lire per onderneming. Cumulering met andere regionale of nationale steun is mogelijk tot 70 % van de voor steun in aanmerking komende uitgaven.

Regionale Wet nr. 90 van 1990 noch de Besluiten nr. 11944 van 1991 en nr. 1468 van 1992 werden overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het Verdrag ter kennis van de Commissie gebracht.

II

Bij brief van zijn Permanente Vertegenwoordiging van 29 oktober 1992 bracht Italië de steunregeling in kwestie ter kennis van de Commissie. In deze kennisgeving wees Italië erop dat de wet, hoewel reeds van kracht, eerst na goedkeuring door de Commissie in werking zou treden.

(1) Bollettino Ufficiale della Regione Lazio nr. 36 van 29. 12. 1990.

De Commissie was van oordeel dat de kennisgeving te laat was, omdat noch in Regionale Wet nr. 90 van 1990 noch in Besluit nr. 1468 een artikel was opgenomen dat de inwerkingtreding ervan doet afhangen van voorafgaande goedkeuring door de Commissie. Daarom behandelde de Commissie de steunregeling als een niet-aangemelde steunmaatregel.

Tevens was de Commissie van oordeel dat de steunregeling de mededinging zou kunnen vervalsen en het handelsverkeer tussen de Lid-Staten beïnvloeden in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag en dat deze steun niet in aanmerking scheen te kunnen komen voor de toepassing van een van de in dat artikel genoemde uitzonderingen. De Commissie was met name van oordeel dat de in artikel 92, lid 3, onder a) en onder c), genoemde uitzonderingen niet van toepassing konden zijn, omdat de steun zowel in steunzones als in niet voor steun in aanmerking komende regio's kon worden verleend en omdat cumulering met andere regionale steun mogelijk was. Verder kon niet worden gesteld dat steun voor reclame en investeringen in kwaliteitsverbetering de ontwikkeling van de keramische sector op zodanige wijze stimuleerde dat de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet worden veranderd in een mate dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad in de zin van artikel 92, lid 3, onder c). Ook heeft de Italiaanse Regering niet kunnen aantonen dat de steun noodzakelijk was; deze voldeed overigens ook niet aan de criteria die de Commissie aanlegt voor goedkeuring van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen.

Daarom heeft de Commissie besloten de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden.

Italië werd van deze beschikking in kennis gesteld bij brief van 18 januari 1993 en werd aangemaand haar opmerkingen binnen een maand kenbaar te maken. Ook de andere Lid-Staten en overige belanghebbenden werden aangemaand hun opmerkingen kenbaar te maken (1).

III

Eerst bij brief van 8 april 1993 heeft Italië zijn opmerkingen in het kader van de procedure kenbaar gemaakt. De Italiaanse Regering betoogde nogmaals dat, in afwachting van de goedkeuring van de Commissie, geen steun op grond van de regeling was toegekend. Ten aanzien van de reclamecampagne wees de Italiaanse Regering erop dat deze uitsluitend binnen Italië, onder auspiciën van de regio Latium, zou worden gevoerd. Ten aanzien van de steun voor in aanmerking komende uitgaven wees de Italiaanse Regering erop, dat hieronder niet alleen „zachte" uitgaven voor opleidingen en voor externe advisering werden verstaan, maar ook die voor investeringen en dat voor de laatste categorie alleen steun kan worden verleend voor de jaarlijkse afschrijving voor ten hoogste drie jaar, waardoor de steunintensiteit wordt gedrukt. Italië wees er ook op dat de steunontvangende bedrijven uitsluitend kleine of middelgrote ondernemingen of samenwerkingsverbanden daarvan waren, en wees verder op de regionale problemen in de regio Civita Castellana, het gunstige effect van werkgelegenheidsstimulerende maatregelen en het eigen karakter van de in de regio vervaardigde keramische produkten, waardoor het effect van de steun op de intracommunautaire mededinging minder wordt. Ten slotte wees Italië erop dat de regio Latium de mogelijkheid van cumulering met andere steunsoorten zou doen vervallen en een nauwkeuriger omschrijving van de voor steun in aanmerking komende ondernemingen of de voor steun in aanmerking komende uitgaven zou geven.

In het kader van de procedure maakten ook het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, het Verbindingsbureau van de Europese keramische industrie Ceram-Unie en de British Ceramic Manufacturers Federation opmerkingen kenbaar. Deze opmerkingen werden Italië bij brief van 6 april 1993 voor commentaar voorgelegd. Dit commentaar kwam bij brief van 17 mei 1993, waarin tevens werd medegedeeld dat alles samen 30 ondernemingen voor de steunregeling in aanmerking komen.

IV

De financiering van een reclamecampagne in Italië met 1 000 miljoen lire door de regio Latium om de verkoop van keramische produkten uit Civita Castellana te stimuleren, is een vorm van steun aan de fabrikanten van deze produkten in de regio in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag. Het feit dat dit bedrag niet rechtstreeks aan de bedrijven wordt verstrekt maar door de regionale autoriteiten wordt uitgegeven, verandert niets aan dit oordeel, aangezien deze reclame ten goede komt aan de ondernemingen die de campagne normaal gesproken zelf zouden moeten financieren.

De subsidies tot 25 % van de voor steun in aanmerking komende kosten als bedoeld in Regionale Wet nr. 90 van 1990 en Besluit nr. 11944 van 1991 van in totaal 5 000 miljoen lire voor de keramiekfabrikanten in de streek van Civita Castellana zijn een vorm van steun aan deze fabrikanten, die daarvan gebruik kunnen maken om investeringen te doen en de kwaliteit van hun produkten op velerlei wijze te verbeteren, zonder de kosten daarvoor volledig te moeten dragen.

Daarom constateert de Commissie dat aan de keramiekfabrikanten uit de streek van Civita Castellana een steun van in totaal 6 000 miljoen lire (= 3,3 miljoen ecu op de datum van deze beschikking) wordt verleend.

V

Volgens artikel 93, lid 3, van het Verdrag dient de Commissie van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen tijdig op de hoogte te worden gebracht om haar opmerkingen te kunnen maken. Deze verplichting moet in die zin worden uitgelegd dat de kennisgeving moet plaatsvinden voordat het wetgevend proces waarbij een recht op de steun ontstaat voltooid is. In deze werden Regionale Wet nr. 90 van 1990 en de in

(1) PB nr. C 46 van 18. 2. 1993, blz. 3.

die wet bedoelde besluiten van de regionale regering goedgekeurd zonder voorafgaande kennisgeving aan de Commissie en zonder dat in de teksten een clausule was opgenomen waaruit bleek dat de verlening van de steun afhankelijk werd gesteld van goedkeuring door de Commissie. Het feit dat nog geen steun aan enige onderneming is toegekend doet niets af aan het standpunt van de Commissie dat Italië heeft nagelaten zijn steunvoornemen overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het Verdrag ter kennis van de Commissie te brengen.

VI

Er bestaat mededinging tussen fabrikanten van keramisch serviesgoed, vaatwerk en sanitair en deze produkten worden tussen de Lid-Staten verhandeld. Zoals vastgesteld in de brief van 18 januari 1993 aan Italië, waarin dit land werd verzocht zijn opmerkingen kenbaar te maken, is Italië een netto-exporteur van keramisch sanitair en vaatwerk.

In 1990 voerde Italië 21 533 ton keramisch sanitair (GN-code 6910) uit naar andere Lid-Staten en voerde het 2 304 ton in. In hetzelfde jaar exporteerde Italië 36 283 ton keramisch vaatwerk (GN-codes 6911 en 6912) naar andere Lid-Staten en importeerde het 26 377 ton.

In 1991 exporteerde Italië 20 569 ton keramisch sanitair naar andere Lid-Staten en voerde het 2 288 ton in. In hetzelfde jaar voerde Italië 37 976 ton keramisch vaatwerk naar andere Lid-Staten uit en voerde het 29 286 ton in.

In de eerste elf maanden van 1992 exporteerde Italië 17 346 ton keramisch sanitair naar andere Lid-Staten en importeerde het 2 988 ton. In dezelfde periode exporteerde Italië 33 617 ton keramisch vaatwerk naar andere Lid-Staten en importeerde het 24 554 ton.

Aangezien financiële steun de positie van bepaalde ondernemingen ten opzichte van de concurrenten in de Gemeenschap versterkt, moet deze steun worden geacht de mededinging met deze andere ondernemingen nadelig te beïnvloeden.

In de opmerkingen die Italië in het kader van de procedure heeft gemaakt, werd aangevoerd dat sanitair het hoofdprodukt van de keramische industrie in de regio van Civita Castellana is. Daar voor de produkten van deze regio kenmerkend is dat zij van aardewerk zijn, zijn de belangrijkste concurrenten buiten de Gemeenschap gevestigd. Van de 3 140 000 stuks die in 1992 in deze streek werden vervaardigd, werd slechts 20 % geëxporteerd waarvan 62,5 % naar derde landen.

Dit gegeven kan evenwel geen verandering brengen in de conclusie dat de steun aan de keramische industrie in de streek van Civita Castellana de mededinging dreigt te vervalsen en het handelsverkeer tussen de Lid-Staten in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag nadelig kan beïnvloeden. Sanitair aardewerk wordt ook in andere Lid-Staten — met name Frankrijk en Spanje — vervaardigd en sanitair aardewerk kan tot een zekere hoogte concurreren met vergelijkbare produkten welke van het duurdere porselein zijn gemaakt.

In artikel 92, lid 1, van het Verdrag is het beginsel neergelegd dat steun met bepaalde, in dit artikel nader aangegeven kenmerken, onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.

De in artikel 92, lid 2, van het Verdrag genoemde afwijkingen van dat principe zijn hier niet van toepassing, gezien de aard en doelstellingen van de steun ; Italië heeft trouwens op deze afwijkingen geen beroep gedaan.

VII

In artikel 92, lid 3, van het Verdrag wordt aangegeven welke steun als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt kan worden beschouwd. Verenigbaarheid met het Verdrag moet worden beoordeeld in communautaire samenhang en niet ten opzichte van een enkele Lid-Staat. Om de gemeenschappelijke markt op de juiste wijze te doen functioneren en rekening te houden met de beginselen van artikel 3, onder f), van het Verdrag, dienen de uitzonderingen op het beginsel van artikel 92, lid 1, welke zijn genoemd in artikel 92, lid 3, bij de beoordeling van een steunregeling of een afzonderlijke steunmaatregel strikt te worden uitgelegd.

Met name kunnen de uitzonderingen alleen dan van toepassing worden verklaard indien de Commissie tot de slotsom komt dat het marktmechanisme, indien geen steun wordt verleend, op zich onvoldoende zou zijn om de ontvangers van de steun ertoe te bewegen op zodanige wijze op te treden als nodig is om een van de nagestreefde doelstellingen te verwezenlijken.

De toepassing van de uitzonderingen op gevallen die geen bijdrage tot zodanige doelstelling vormen of gevallen waarin de steun voor het gestelde doel niet noodzakelijk is, zou betekenen dat ten onrechte voordelen worden verleend aan bedrijfstakken of ondernemingen in bepaalde Lid-Staten, waarvan de financiële positie zou worden versterkt en dat de voorwaarden waaronder het handelsverkeer tussen Lid-Staten plaatsvindt ongunstig worden beïnvloed en de mededinging wordt vervalst, zonder dat het in artikel 92, lid 3, genoemde gemeenschappelijke belang hiermede gediend is.

Ten aanzien van de uitzondering van artikel 92, lid 3, onder a) (steunmaatregelen ter bevordering van de economische ontwikkeling van bepaalde streken), zij erop gewezen dat de levensstandaard in de regio Latium niet abnormaal laag is en dat aldaar geen ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst in de zin van genoemde uitzondering.

Ten aanzien van de uitzonderingen van artikel 92, lid 3, onder b), zij erop gewezen dat de steun niet bedoeld is om een ernstige verstoring in de Italiaanse economie op te heffen of de verwezenlijking van een belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang te bevorderen ; Italië heeft trouwens ook geen argumenten aangevoerd die aanleiding kunnen geven tot toepassing van deze uitzonderingen.

Wat de uitzondering van artikel 92, lid 3, onder c), betreft (steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad), wijst de Commissie erop dat Italië in het kader van de procedure heeft aangegeven de uitvoeringsbepaling van de steunregeling in die zin te zullen wijzigen, dat cumulering met andere steunvormen uitgesloten is, en tevens heeft medegedeeld dat uitsluitend kleine en middelgrote ondernemingen met ten hoogste 250 werknemers en een jaaromzet van minder dan 20 miljoen ecu voor de steun in aanmerking komen.

De Commissie heeft begrip voor de specifieke problemen van het midden- en kleinbedrijf en heeft daarom in haar mededeling 92/C 213/02 „Communautaire kaderregeling inzake overheidssteun voor het midden- en kleinbedrijf" (1), hierna de „communautaire kaderregeling" genoemd, besloten niet afwijzend te staan tegenover investeringssteun tot 7,5 % bruto voor ondernemingen met ten hoogste 250 werknemers en een jaaromzet van ten hoogste 20 miljoen ecu, dan wel met een balanstotaal van niet meer dan 10 miljoen ecu, die voor niet meer dan 25 % eigendom zijn van een of meer ondernemingen die niet aan deze definitie voldoen. Ten aanzien van kleine ondernemingen, met minder dan 50 werknemers en een jaaromzet van niet meer dan 5 miljoen ecu of een balanstotaal van niet meer dan 2 miljoen ecu, die voor niet meer dan 25 % eigendom zijn van een of meer ondernemingen die niet aan deze definitie voldoen, verklaarde de Commissie in de communautaire kaderregeling niet afwijzend te staan tegenover investeringssteun tot 15 % bruto. De communautaire kaderregeling aanvaardt tevens steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor advisering, opleiding en verspreiding van kennis tot 50 % bruto.

De steun welke de regio Latium voornemens is in te voeren, overschrijdt deze limieten echter.

Steun voor een reclamecampagne kan niet worden beschouwd als „zacht" en investeringssteun evenmin ; dit zijn eerder vormen van bedrijfssteun, omdat reclame deel uitmaakt van de marketing die bedrijven normaliter worden geacht zelf te financieren als een noodzakelijke voorwaarde voor hun exploitatie. Omdat deze steun zeer dicht tegen de commerciële aspecten aanleunt, zullen de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt hierdoor ongunstig worden beïnvloed in een mate waardoor het gemeenschappelijk belang wordt geschaad. De mededeling van Italië dat de reclame tot Italië beperkt blijft, kan aan dit oordeel niets veranderen, omdat deze reclame een belemmering kan zijn voor de invoer en de potentiële invoer van keramische produkten uit andere Lid-Staten.

Ook de subsidiëring van 25 % van voor steun in aanmerking komende uitgaven strookt niet met de communautaire kaderregeling. De voor steun in aanmerking komende uitgaven omvatten investeringen in vaste activa, met name nieuwe fabrieken en machines. In de in het kader van de procedure naar voren gebrachte opmerkingen wijst Italië erop dat de investeringssteun minder dan 25 % zal bedragen, omdat de steun uitsluitend voor afschrijving over ten hoogste drie jaar wordt verleend ; daarom zal de investeringssteun bij een afschrijvingsperiode van vijf jaar niet meer bedragen dan 15 % van de investeringen (bruto). Dit is echter nog steeds aanzienlijk meer dan het plafond van 7,5 % voor middelgrote ondernemingen in de zin van de communautaire kaderregeling.

Voor steun in aanmerking komende uitgaven omvatten tevens de kosten voor de aanschaf of de invoering van kwaliteitssystemen van de onderneming, waarvoor 25 % steun kan worden verleend. Zodanige steun kan niet als „zacht" worden beschouwd maar is ook een vorm van investeringssteun die aanzienlijk meer bedraagt dan de in de communautaire kaderregeling genoemde plafonds.

Voor steun in aanmerking komende uitgaven omvatten voorts de kosten van grondstoffen en verbruiksgoederen die strikt noodzakelijk worden geacht voor de uitvoeringsprogramma's voor kwaliteitsverbetering en met betrekking waartoe een bijzondere boekhouding moet worden gevoerd. Steun met behulp waarvan bedrijven grondstoffen en verbruiksgoederen kunnen aanschaffen, is niet „zacht" en evenmin een vorm van investeringssteun ; veeleer is het een vorm van bedrijfssteun waarop de uitzondering van artikel 92, lid 3, onder c), van het Verdrag niet kan worden toegepast.

Ten slotte omvatten voor steun in aanmerking komende uitgaven de uitgaven voor opleiding en voor advisering. De communautaire kaderregeling stelt dat de Commissie niet afwijzend staat tegenover een dergelijke „zachte" steun tot 50 %. De hiervoor bestemde 25 % steun voor de keramische industrie in Civita Castellana blijft aanzienlijk onder deze limiet.

De Commissie ziet geen aanleiding voor het verlenen van steun die hoger ligt dan aangegeven in de communautaire kaderregeling. Het is volmaakt normaal dat ondernemingen trachten de kwaliteit van hun produkten te verbeteren om concurrentieel te blijven. Indien men toelaat dat bepaalde fabrikanten hiervoor investeringssteun ontvangen, zal dit de concurrentie vervalsen en het handelsverkeer beïnvloeden. Ook dient in aanmerking te worden genomen dat de steun in kwestie niet wordt verleend aan het gehele midden- en kleinbedrijf van Latium, maar uitsluitend aan die bedrijven welke van een specifieke sector deel uitmaken. De sectoriële concentratie van steun voor een horizontale doelstelling, zoals het stimuleren van het midden- en kleinbedrijf, vervalst kennelijk de concurrentie in die sector, wat als zodanig door de concurrenten zal worden ervaren ; de concurrentievervalsing zal het grootst zijn, indien de meeste of alle ondernemingen in die sector kleine of middelgrote ondernemingen zijn, wat ogenschijnlijk het geval is in de keramische sector van Civita Castellana.

(1) PB nr. C 213 van 19. 8. 1992, blz. 2.

Gezien de sterke mededinging in de keramische sector met name voor sanitair, het belangrijkste produkt van deze sector in Civita Castellana, zal de investeringssteun in de zin van Regionale Wet nr. 90 van 1990, die het stimuleren van de kwaliteitsverbetering beoogt, een negatief effect hebben op de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt in een mate waardoor het gemeenschappelijk belang wordt geschaad, indien de steun de in de communautaire kaderregeling gestelde grenzen overschrijdt. Tevens zullen de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt ten gevolge van bedrijfssteun voor reclame alsmede voor grondstoffen en verbruiksgoederen zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.

Delen van de regio Latium komen in aanmerking voor regionale steun in de zin van de uitzondering van artikel 92, lid 3, onder c). Van de gemeenten in de regio Civita Castellana ligt alleen Stimigliano in een steunzone in de zin van artikel 92, lid 3, onder c). De gemeenten Castel Sant'Elia, Civita Castellana, Corchiano, Fabrica di Roma, Faleria, Gallese en Nepi komen in aanmerking voor steun uit de communautaire Structuurfondsen op grond van doelstelling 5 b van Verordening (EEG) nr. 2052/88 van de Raad (1); dit is echter niet het geval voor de gemeenten Cittaducale, Forano en Castel S. Angelo. Daarom is de steunregeling ten behoeve van de keramische industrie in de regio van Civita Castellana niet beperkt tot bedrijven in steunzones in de zin van artikel 92, lid 3, onder c). Tevens wijst de Commissie erop dat noch de steun voor reclame noch steun voor uitgaven die daarvoor in aanmerking komen afhankelijk is van initiële, op expansie of op het scheppen van werkgelegenheid gerichte investeringen in de zin van de coördinatiebeginselen inzake de wijze van toepassing van artikel 92, lid 3, onder c), op regionale steunmaatregelen. Om bovenstaande redenen voldoet de steunregeling in kwestie niet aan de criteria om te worden aangemerkt als steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken zonder dat het handelsverkeer daardoor zodanig wordt veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad in de zin van artikel 92, lid 3, onder c).

Italië betoogde in het kader van de procedure dat de steunregeling in kwestie overeenkomt met de regeling die door de Commissie werd goedgekeurd in het raam van het communautaire bestek op grond van doelstelling 5 b, subprogramma 2, punten 2 en 4, voor de regio Latium. De Commissie is het er niet mee eens dat beide regelingen essentiële overeenkomsten zouden vertonen. Ten eerste wordt in subprogramma 2 voor de periode 1991-1993 bepaald dat steunmaatregelen van de Staten toegestaan zijn voor bepaalde investeringen door kleine en middelgrote industriële ondernemingen met een intensiteit tot 15 % voor ondernemingen met minder dan 50 werknemers en tot 7,5 % voor bedrijven met 50-150 werknemers. Deze maxima stroken met bovengenoemde communautaire kaderregeling. In de bij Regionale Wet nr. 90 van 1990 ingevoerde steunregeling is echter bepaald dat fabrikanten van keramische produkten investeringssteun tot 15 % of zelfs 25 % kunnen ontvangen. Bovendien is de bij Regionale Wet nr. 90 van 1990 ingevoerde steunregeling, daar uitsluitend ondernemingen van een industriële sector in doelstelling-5 b-regio's in aanmerking komen voor steun als genoemd in subprogramma 2 (na 1992), van toepassing op fabrikanten van keramische produkten die zowel in als buiten deze regio's zijn gevestigd. Bovendien omvat subprogramma 2 niet de mogelijkheid om steun te verlenen voor de financiering van een reclamecampagne voor keramische produkten die worden vervaardigd door voor steun in aanmerking komende bedrijven, zoals de bij Regionale Wet nr. 90 van 1990 ingestelde steunregeling. Om bovenstaande redenen reikt de steun aan de keramische sector aanzienlijk verder dan de steun waarmee de Commissie in het kader van doelstelling 5 b heeft ingestemd.

Niettemin heeft de Commissie in haar overwegingen betrokken dat in punt 4.1 van de communautaire kaderregeling is voorzien in de situatie waarbij gebieden in aanmerking komen voor steun uit de Structuurfondsen ingevolge doelstelling 2 of 5 b doch geen nationale ontwikkelingszones zijn. In dergelijke regio's mag aan kleine en middelgrote ondernemingen tot eind 1993 investeringssteun worden verleend tot een per regeling vast te stellen niveau. In het geval van de steunregeling voor de keramische sector in de regio van Civita Castellana is de Commissie van oordeel dat de plafonds voor investeringssteun van 7,5 % voor middelgrote ondernemingen en van 15 % voor kleine ondernemingen tot einde 1993 kan worden verhoogd tot respectievelijk 10 % en 20 % voor ondernemingen die in doelstelling-2- en -5 b-gebieden zijn gevestigd. Deze zienswijze strookt met het standpunt dat de Commissie had ingenomen in haar beschikking van 2 juni 1993 betreffende de algemene steunregeling voor het midden- en kleinbedrijf in Italië, die bij Wet nr. 317/91 was ingevoerd. Voor de periode na 1993 zijn de steunplafonds die van toepassing zijn voor ondernemingen die gevestigd zijn in doelstelling-2- en doelstelling-5 b-zones afhankelijk van het feit of deze regio's ingevolge deze doelstellingen voor steun in aanmerking blijven komen.

In punt 4.1 van de communautaire kaderregeling is ook voorzien in de mogelijkheid dat kleine en middelgrote in regio's als bedoeld in artikel 92, lid 3, onder c), gelegen ondernemingen, 10 bruto procentpunten van de investeringssteun kunnen ontvangen boven de geldende, door de Commissie goedgekeurde regionale steun, met een absoluut plafond van 30 % netto. De Commissie wijst erop dat Stimigliano in een dergelijke regio is gelegen. In het kader van de procedure heeft Italië de Commissie medegedeeld de mogelijkheid van cumulering van steun die overeenkomstig Regionale Wet nr. 90 van 1990 wordt verleend met andere steun te zullen uitsluiten, waardoor geen cumulering met in de communautaire kaderregeling bedoelde regionale steun kan plaatsvinden.

(1) PB nr. L 185 van 15. 7. 1988, blz. 9.

Italië heeft in kader van de procedure medegedeeld dat de regio Latium ofwel de voor steun in aanmerking komende bedrijven ofwel de aard van de voor steun in aanmerking komende uitgaven nader dient te omschrijven. Zoals reeds betoogd, zijn de door Italië voorgestelde wijzigingen inzake de wijze van toepassing van de steunregeling in kwestie, zoals het beperken van de steunverlening tot kleine en middelgrote ondernemingen, onvoldoende om de steunregeling als geheel in aanmerking te kunnen doen komen voor een van de uitzonderingen van artikel 92, lid 3, van het Verdrag. Deze beschikking strekt ertoe aan te geven welke delen van de steunregeling wel en welke niet voldoen aan de eisen om als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt te kunnen worden aangemerkt,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

1. De steun ten bedrage van 1 000 miljoen lire als bedoeld in artikel 1, lid 1, van de Italiaanse Regionale Wet nr. 90 van 14 december 1990 van de regio Latium voor een reclamecampagne voor de keramische industrie in de regio Civita Castellana is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 92, lid 1, van het EEG-Verdrag en kan niet worden toegekend.

2. De investeringssteun ten bedrage van 5 000 miljoen lire als bedoeld in artikel 2 van de Italiaanse Regionale Wet nr. 90, te verlenen aan het midden- en kleinbedrijf als omschreven in de communautaire kaderregeling inzake overheidssteun voor het midden- en kleinbedrijf, is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt

— mits de volgende plafonds niet worden overschreden :

  — 20 % bruto voor kleine ondernemingen die op het tijdstip van de toekenning van de steun zijn gevestigd in zones die overeenkomstig de doelstellingen 2 en 5 b van de Structuurfondsen voor steun in aanmerking komen,

  — 15 % bruto voor andere kleine ondernemingen,

  — 10 % bruto voor middelgrote ondernemingen die op het tijdstip van de toekenning van de steun zijn gevestigd in zones die overeenkomstig de doelstellingen 2 en 5 b van de Structuurfondsen voor steun in aanmerking komen,

  — 7,5 % bruto voor andere middelgrote ondernemingen, en

— mits de aankoop van grondstoffen en verbruiksgoederen van de voor steun in aanmerking komende uitgaven wordt uitgesloten.

Artikel 2

Italië deelt de Commissie binnen twee maanden na dagtekening van de kennisgeving van deze beschikking mede welke maatregelen het heeft getroffen om aan deze beschikking te voldoen.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de Italiaanse Republiek.

Gedaan te Brussel, 7 juli 1993.

Voor de Commissie

Karel VAN MIERT

Vice-Voorzitter